

Предизвикателства и възможности за интегриране на безопасността и здравето при работа в университетското образование

Въведение

Бъдещите инженери, архитекти, медицински специалисти, бизнес администратори и управители ще трябва да отчитат аспектите на безопасните и здравословни условия на труд (OSH) в професионалния си живот. Настоящият доклад (1) показва, че са налице повече предизвикателства пред интегрирането на OSH на равнището на университетското образование в сравнение с други образователни степени. Все пак примерите в него сочат, че се предприемат стъпки за интегриране на OSH в университетското образование в различни дисциплини и по различни начини. Освен това те показват, че в зависимост от обстоятелствата съществуват различни подходи и възможности, които могат да бъдат използвани.

Предизвикателства

Важно е да се осъзнаят някои предизвикателства пред процеса на интегриране на OSH на равнището на университетското образование.

Предизвикателствата включват:

- нуждата от партньорство с отделни университети, факултети и преподаватели,
- убеждаването на университетските преподаватели в значимостта на обучението по OSH,
- съществуващите високи изисквания и ограничения на времето, необходимо за завършване на висше образование,
- липса на подходящи образователни материали за OSH на университетското равнище,
- въвеждането на методи за практическо активно обучение по OSH в среда, доминирана от методи за теоретично обучение,
- как да се реши проблемът с големите групи студенти,
- липсата на преподаватели на университетско равнище с познания по OSH и/или на активни и практически образователни умения,
- споделянето на образователни източници със силна традиция в защитата на информацията в областта на културата на интелектуалната собственост,
- времето, което може да е необходимо за внасяне на промени в дадена учебна програма,
- липсата на финансиране за развитие и осигуряване на обучение по OSH на университетското равнище в сравнение с училищното равнище, включително финансирането на пилотни проекти,
- развиването на нови връзки на министерско равнище, когато училищата и университетите са обхванати от различни министерства,
- постоянната необходимост от подобряване на културата на здраве и безопасност в рамките на университетите.

Контекстуални фактори, които улесняват интегрирането

Определени контекстуални особености изглеждат улесняват интегрирането на OSH в образованието на университетско равнище.

По-голяма възможност за интегриране на OSH има:

- в области, в които националното законодателство относно OSH налага специфични отговорности за някои специалисти, например областите, свързани с проекти за строително инженерство,
- там, където изискванията за обучение по техника по безопасност са заложили в законодателството и включват обучение на университетско равнище,
- в учебно заведение, в което съществува научен отдел, който се занимава с OSH; това изглежда по-вероятно в технически университети;
- там, където органът по OSH или този по застраховане на работното място има обучителна роля, която може да включва предоставяне на помощ за университетите,
- в онези области, в които университетът има специфични задължения по OSH, например за безопасност на студентите по време на лабораторни упражнения или практически занимания.

Фактори за успех

В примерите по-долу се предлагат някои начини и средства за подход към интегрирането на OSH в образованието на университетско равнище. Например:

- Започнете, като откриете и **ангажирайте възприемчиви лица** и институции, с които да работите.
- **Работете в сътрудничество**; не давайте инструкции.
- **Отнасяйте се внимателно към съществуващите конкурентни изисквания** и ограниченията на времето за завършване на висше образование.
- Ограничете преподаването на OSH до някои **ключови аспекти**.

(1) Доклад: *Интегриране на OSH в университетското образование*: <http://osha.europa.eu/en/publications/reports/tewe09007enc/view>.

- Включете проблемите по OSH в курсовете за обучение, вместо да ги предлагате като допълнение особено ако възможността за допълнителни модули за обучение е ограничена.
- Осигурете **подходящи учебни материали по OSH**, които са подходящи за областта на обучение, в която са включени, и за начина, по който темата се преподава.
- Използвайте **примери от практиката** и намерете начини да въведете методи за разрешаване на проблеми, **активно обучение** и др.
- **Съдействайте на университетските преподаватели** с цел ефективно да използват материалите.
- Използвайте **нуждата от указания по безопасност** в практическата работа като начин за разпространение на по-обширно послание сред студентите, свързано с културата на промяна.
- Използвайте **електронно обучение и електронни източници**, за да подпомогнете и допълните преподаването в учебните зали, но и за да направите тези електронни средства по-широкодостъпни за дистанционно обучение.
- За да мотивирате студентите, представете обучението по **OSH като компонент от окончателните оценки** или като средство за придобиване на призната диплома и т.н.
- **Преценете правилния момент.** Университетът или специфичната професия трябва да бъдат готови да приемат промените и тяхната посока трябва да бъде правилна. Например може да решите да започнете обсъждания, когато учебната програма или стратегиите, свързани със студентите, които предстои да завършат, подлежат на промяна.
- **Започнете работа с професионални сдружения** относно учебните програми на университетско равнище.
- **Проучете партньорствата:** сътрудничество между университети, научноизследователски институти, органи по безопасност, застрахователни и индустриални компании.
- **Насърчавайте и улеснявайте цялостен университетски подход към OSH**, който да комбинира OSH/обучение относно рисковете със създаване на безопасна и здравословна работна/учебна среда за целия персонал и студентите и за активното им участие в този процес.

Още осем идеи, които могат да се вземат предвид:

- Създайте **хранилище за споделяне на източници за обучение на университетско равнище.**
- **Тогава, когато обучението по OSH е вече налице**, например поради гореизброените контекстуални фактори, използвайте това като трамплин за интегриране на OSH по-всеобхватно в останалите факултети.
- Когато **местните компании** си сътрудничат с университетите, насърчавайте ги да включват OSH в дейностите си за студентите (осигуряване на лекции, студентски посещения или стажове).
- **Извлечете поука от знанията по интегриране на OSH в училищното образование** и добрите практики в обучението на млади работници и ги приспособете към университетското равнище.
- Възползвайте се от нарастващото използване на „модулното обучение“ и разработете специален **модул за OSH.**
- **Приспособете методи за професионално обучение** и източници за използване на университетско равнище.

- Насърчавайте **работодателите да признават познанията по OSH като фактор при наемане на работа.**
- Подкрепяйте **бизнес училищата да включват OSH и икономическата производителност** в своите програми за научни изследвания и конференции.

Примери за практики

Когато в университета в Саламанка, Испания, се въвежда магистърската програма по техника на безопасност и здраве при работа, в учебното заведение се възползват от възможността да осигурят някои основни източници за OSH за всички завършващи студенти на CD-ROM и по интернет, ползвайки се от подкрепата на регионалното правителство.

За да даде примери за бизнес проучвания, Националният съвет за безопасност на Съединените щати използва наградата Robert Campbell за високи постижения в бизнес случаи, които демонстрират здраве и безопасност и икономическа производителност. Те приспособяват най-добрите примери, така че да отговарят на модела с проучвания на конкретни случаи, използван от водещите бизнес училища, и работят с отделни преподаватели, като ги насърчат да използват източниците.

В Обединеното кралство финансираната от органа по OSH лаборатория за здраве и безопасност работи с университета в Ливърпул по включването на елементи на OSH в университетски курс по инженерство. Това включва използването на методи за активно обучение и изследвания на конкретни случаи с реални злополуки.

В Германия има примери за съвместни университетски факултети, които си партнират с цел събиране на информация и източници за разработване и споделяне на ресурси за електронно обучение (NOP-online и KMR „Опасни вещества в лабораторни курсове“).

В Технологичния институт в Дъблин, Ирландия, службите по сигурност ангажират студентския съюз в активен подход за гарантиране спазването на задълженията на университета по отношение на OSH и за насърчаване на култура на OSH.

В състезанието Iacobus във Франция студентите по архитектура трябва да включат изисквания за OSH в архитектурни реставрационни проекти. В други проекти във Франция студенти по инженерство и архитектура изготвят съвместни проекти.

Общи заключения

В крайна сметка пътят напред би трябвало да доведе до разработване на „цялостен университетски подход“ за създаване на безопасна и здравословна среда на работа и обучение, комбинирани с обучение за рисковете. Подходът следва да комбинира управлението на условията за OSH за предотвратяване на рисковете чрез повишаване на осведомеността и развиване на знания, умения и нагласи и поведение за безопасност на студенти и служители, включително преподаватели и технически, административен и помощен персонал. Необходимо е да се подпомагат пренасянето на съществуващи примери за добри практики и действията на университетско равнище, както и обменът на идеи и конкретни инструменти.

Европейска агенция за безопасност и здраве при работа

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, Испания
Тел +34 944794360, Факс +34 944794383
E-mail: information@osha.europa.eu

© Европейска агенция за безопасност и здраве при работа Възпроизвеждането е разрешено, при условие че се посочи източникът. *Printed in Belgium*, 2010 г.

